

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

DOMINICA ROGATE.

Evangelium, Ioh. 16. v. 24. - 30.

EXORDIUM.

CUm Israëlita aquæ inopia in solitudine laborarent, & propterea adversus Moſen & Aaron murmurarent: Moſes & Aaron à facie multitudinis in tabernaculum conventus ingreſſi, corruerunt proni in terram. Et apparuit gloria Domini ſuper eos. Locutusque eſt Dominus ad Moſen, dicens: Tolle virgam, & congrega populum, tu & Aaron frater tuus, & loquimini ad petram coram eis, & illa dabit aquas. Cumque e-duxeris aquam de petra, bibet omnis multitudo, & jumenta ejus. Tulit igitur Moſes virgam, quæ erat in conſpectu Domini, cumque elevaſſet Moſes manum, percutiens virga bis ſilicem, egreſſæ ſunt aquæ largiſſimæ: ita, ut populus biberet & jumenta, Num. 20. v. 1. ſeqq.

Nos quoque Dilecti! in eremo hujus mundi erramus, & multa adverſa ſuſtinemus, quo ita ſæpe deſaſſamur, ut pene ſiti pereamus, in terra arida & ſiticolosa, Plal. 63. v. 2.

Verum ſicut Moſes in aquæ inopia, virga ſua petram percuffit, & aquam adeo largiter elicit, ut multitudini & jumentis illa ſuffecerit: Ita non ſalutarius medium eſt, ſi ad pacem, cum Hiſkia, amaritudo nobis amara, Eſa. 38. v. 17. quam ut ad veram petram, & lapidem ſalutis noſtræ, Chriſtum

Jeſum nos convertamus, qui per petram in deſerto præfiguratus eſt, 1. Cor. 10. v. 5. Petram illam virga percutiamus oportet, h. e. apud Majeſtatem divinam fideli & devota oratione inſtemus, & januam cæli pulſemus, ut Chriſtus admonet, Matth. 7. v. 7. ita petra illa, aquam largiſſime ſtillabit, qua ſufficienter confirmati, quoad corpus & animam, ad vitam æternam reficiemur. Omnes enim, qui reſpexerunt, facies eorum non ſunt confuſæ, Pl. 34. v. 6.

Ad hoc ipſum Servator in prælecta Pericope nos exſtimulat, quando gemino juramento adſeverat, quod omnes, qui in nomine ſuo petiverint quicquam, non fruſtra oraturi, ſed inſallibiliter exaudienti ſint.

Videbimus nos pro conſuetudine

I. *Triplicem Querelam.*

II. *Triplicem Medelam.*

III. *Triplicem Cautelam.*

JJ.

Exegeſis.

Sicut Chriſtus unus ille Mediator Dei & hominum eſt, 1. Tim. 2. v. 5. ita etiam unus ille ſummus Sacerdos eſt, qui torcular itæ divinæ ſolus calcavit, Eſa. 63. v. 2. & per ſanguinem hircorum & vitulorum æ-

ter-

ternam redemptionem invenit, Hebr. 9. v. 12. Est quoque unus ille Magnus Propheta, in mundum venturus, Deur. 18. v. 15. Unus quoque Rex, qui adversus omnes hostes nostros nobis præsidio est, hinc dicitur ibi: Vere in Domino Deo nostro, salus Israel, Jer. 3. v. 23.

Interea nos quoque eum in finem lavit à peccatis nostris, in sanguine suo, fecitque Reges & Sacerdotes Deo & Patri suo, Apoc. 1. v. 6. Sicut igitur ante octiduum Cantate in sonuimus, & ex illo Evangelio didicimus, qua ratione ex instructione Spiritus sancti, ministerium in Ecclesia ob-eundum sit, nempe opportune importune arguendo, increpando, exhortando in omni longanimitate & doctrina, 2. Tim. 4. v. 2. Ita hodie ad preces instigamur, quæ sedulo urgendæ sunt, nisi labor noster inanis in Domino esse debeat, 1. Cor. 15. vers. 15. Quia enim mundus, tanquam sponsa Diaboli, variis technis & machinationibus hoc Cantate inturbare satagit, dum Christianos infestat & angit, & eo efficit, ut in salicibus suspendant organa sua, Psal. 139. v. 2. opus erit, ut devota oratione nos muniamus, eamque tanquam suave thymiana, velut spirituales Sacerdotes, Domino in odorem suavitatis, mane & vesperi adoleamus, id gratum atque acceptum erit illi. Ideo spiritualis Ecclesiæ Mater eam vocat Vocem Jucunditatis, quæ in cælum ascendens, Dei gratiam impetret, ut vicissim respondeat per vocem Jucunditatis, dicens: Non te deseram, neque derelinquam, Heb. 13. v. 5. Psal. 91. v. 14. 15. 16.

Querela respicit

1. *Orationis negligentiam.* Discipulis suis Christus exprobrat, quod hæcenus nihil

quicquam petiverint in nomine suo. Id quidem diversimode explicatur, ut alio tempore indicatum est: interim facile apparet, Christum in discipulis suis reprehendere, quod hæcenus non tam frequenter & ardentè oraverint, ut ipsa officii ratio flagitasset. Quia enim cum Christo nulla inopia laborarunt, facile patet, quod & orationi tam sedulo non invigilaverint, ut æquum fuisset, si quidem ipsos quoque infirmitatibus suis laborasse, palam est.

Hodie Epicureorum tanta turba est, ut ne Filii hominis ad judicium veniens parum fidei in terra inventurus sit, metuentum sit, Luc. 12. v. 8. Multi orationem non modo malitiose & præpostere intermittunt: sed & diris execrationibus nomine Dei impie abutuntur, ut vel ipsa experientia satis probat.

Hoc vero caveamus, nec ullis negotiis à piis precibus averti nos patiamur, multum enim valet deprecatio justis assidua, Jac. 5. vers. 17.

Quilibet verus Christianus per Christum amicus Dei effectus est, chirographum enim deletum est, quod adversum nos erat, Col. 2. v. 14. Ut jam pacem habeamus ad Deum, per Dominum nostrum Jesum Christum, Rom. 5. v. 1. Sicut igitur amicus amicum sedulo invisit, aut si locorum intervallo se juncti sunt, per internuncios & literas se mutuo salutant, quo omisso, amicitia cum tempore expirat: Ita Oratio familiare cum Deo est colloquium, uti Davidi appellatur, Psal. 19. v. 17. Quod si igitur Christi amici & Dei amatores esse cupimus, orationem non omittere, sed rogando Deum obrundere tenemur, Luc. 18. v. 5. & ad eum confuere, Psal. 34. v. 6. Idi-

plum

plum cum desiderio expectat, eique volupe est, si sonet vox preceationis nostræ in auribus ejus, Cant. 2. v. 14.

Quilibet Christianus est spiritualis Sacerdos, 1. Petr. 2. v. 9. talis per Christi sanguinem initiatus est, Apoc. 1. v. 6. Sicut igitur in V. T. quilibet Sacerdos constitutus erat, ad dona & sacrificia offerenda, Hebr. 5. v. 1. ita nos quoque spiritualia sacrificia orationis Deo offeramus, dicentes cum Davide: Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: elevatio manuum mearum, sacrificium vespertinum, Psal. 141. v. 2. i. e. fructus labiorum confitentium nomini ejus, Hebr. 13. v. 14.

Quilibet Christianus, est DEI templum & habitaculum, Joh. 14. vers. 23. 1. Cor. 3. vers. 17.

Sicut igitur Israëlita orationem suam in templo Hierosolymitano, aut è Regione ejus & ad idem se convertentes, fundebant, Dan. 6. v. 10. 1. Reg. 8. v. 44. 49. Luc. 18. v. 10. unde etiam domus orationis vocatur, Esa. 56. v. 7. Matth. 21. v. 13. Ita nos quoque in oratione assiduos esse conveniet, si templum cordis nostri gloria Domini, ut Salomonis templum implevit, implere debeat, 1. Reg. 8. v. 11.

Quia igitur officii nostri ratio postulat, ut in oratione frequentes simus, non negligamus eam, ne Christo ansam de nobis conquerendi demus, sicut hinc de discipulis suis conquestus est. Id vero non expedit nobis: Quia enim venit & locutus est nobis, excusationem non habemus, ignorantiam nostram excusandi, Joh. 15. v. 22.

II. Cordis prophani dissidentiam, quod de exauditione dubitat, aut omnipotentia:

divinæ diffidit. Magna hæc aberratio est, quæ orationem plane ineptam, & in peccatum facit, Psal. 109. v. 7. Quod enim non ex fide est, peccatum est, Rom. 14. v. ult. Propterea mandat hinc Christus, ut in nomine suo petamus, h. e. in vera fiducia omnipotentia, quod possit, misericordia, quod velit, & veritatis, quod promiserit juvare, siquidem ipse frater noster est, Hebr. 2. vers. 17. & potens est facere superabundanter, quam petimus, aut intelligimus, Eph. 3. v. 20.

Fides & dubitatio a deo non unà consistere possunt, sicut nec Christus & Belial, lux & tenebræ, 2. Cor. 6. v. 14. Fides enim certa *ὀπίσθεσις* est, qua firmiter niti possumus. Hebr. 11. vers. 5. Ubi vero dubitatio in corde, ibi titubamus & vacillamus, nec difficile Diabolo est, nos plane confundere, & à verbo Dei avertere, sicut exemplo Protoplastorum patet, Gen. 3. vers. 3.

Hæc dubitatio in oratione quoque locum habere nequit: puræ enim manus ad Deum elevandæ sunt, 1. Tim. 2. v. 8.

Errant igitur Papicolæ, dum dubitationem velut singularem virtutem venditare amant, ideo fiduciam, quam in misericordia Dei & merito Christi ponimus, vanam & ab omni pietate remotam fiduciam appellitant. Verum sine fundamento! Promissio siquidem manifesta est, ideo firmiter ea niti possumus: Deus enim dixit, cujus verbum rectum est, & omnia opera ejus in veritate, Ps. 33. v. 4. Nec modo dixit, sed & Sacramentis confirmavit, quæ nihil aliud sunt, nisi signacula justitiæ fidei, Rom. 4. v. 11.

Quando terrenus aliquis Princeps in li-

nn

teris

teris aliquid permittat, quod manu ejus confirmatum videmus, promissioni ejus fidimus, etsi sigillum appositum cernimus, eo minus fidem derogamus. Jam vero Deus non nudis verbis gratiam suam promisit, sed & promissionem illam Sacramentis obsignavit, & ad majorem certitudinem, spiritum Sanctum cordibus nostris indidit, qui est ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, Eph. 1. v. 14. & signat, quod Deus verax est, Joh. 3. v. 33. Qui vero nondum credit, mendacem Deum facit, 1. Joh. 5. v. 10. & grave illi erit contra stimulum calcitrare, Act. 9. v. 6.

III. *Dilatata exauditionis impatientiam*, quæ valde frequens est. Licet enim Deus verax sit, & jam ante sciat, quibus indigemus, Matth. 6. v. 32. nulla quoque oratio in terris fundetur, quam non ipso illo momento in cælo percipiat: attamen exauditiō non statim ad libitum nostrum sequitur, quam tamen hic Christus duplici juramento promittit: sed non definit tempus, quando exaudiendi simus; id enim Pater posuit in potestate sua, Act. 1. vers. 7.

Nos homunciones vero has horas & moras Dei non expectare possumus, sed inique ferentes, non raro orationem intermittimus. Quid ais, orem? omnia frustra sunt: Deus cælum oppellulavit, & quasi lapidibus quadris conclusit, ut oratio non penetret, Thren. 3. v. 9. Verum absit, ut idem dicamus: non enim est iste sermo, qui misericordiam provocat: sed potius qui iram excitet, & furorem accendat, Jud. 8. v. 12. potius instemus cum Cananæa Matth. 15. v. 22, & dicamus cum Jacobo:

Non dimittam te, nisi benedixeris mihi, Gen. 32. v. 26.

Olim quoque Deus, quasi exaudire nollet, se exhibuit: Audi conquerentem Job. 30. v. 21. Davidem: Exurge, quare obdormis Domine? expergiscere, & ne repellas in finem, Psal. 44. v. 24. confer Psal. 79. v. 5. Psal. 80. v. 2. Psal. 85. v. 6. Esaiam: Ne irascaris Domine adeo vehementer, & ne semper memineris iniquitatis nostræ, Esa. 64. v. 9. Idem Filio Dei ipsi accidit in monte Oliveti clamanti: Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste, Matth. 26. v. 39. Verum cælum occlusum erat, ut de novo quiritaretur: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Matth. 27. vers. 46.

Sed tandem cum auxilio præsto fuit, & quidem ita, ut idem magnum gaudium excitaverit, ut exempla memorata probant. Quia non repellit in sempiternum Deus, etiam si affligit, & c. Thren. 3. v. 31. seqq.

Quod si igitur differt exauditionem Deus, noli indignari, habet enim causas suas, ob quas faciat:

1. *Respectu tui*: Ostim enim ideo clausum est, ut tu pulsare cogaris, ut Chrysostronus loquitur: Domine, in angustia requisierunt te: meditatio, quando eos castigas, Esa. 26. v. 16.

2. *Respectu sui*, quo auxilium suum magis commendat, & eo plus prædicetur. Spes, quæ differtur, affligit animam, lignum vitæ, desiderium veniens, Prov. 13. vers. 12.

3. *Respectu proximi*, ubi semper aliqui ad penitentiam invitantur, & conservantur:

ur :

tur, quod si enim hostes uno impetu dele-
rer, ut sæpe precamur, nemo salvaretur. Id-
eo dissimulat peccata hominum propter
pœnitentiam, Sap. 11. v. 24. Id gratiæ & pa-
tientia ejus acceptum feratur. Non enim
delectatur in perditionibus nostris: sed vult
omnes ad pœnitentiam reverti, 2. Petr. 2.
vers. 9.

Ideo probè id meminerimus, indefi-
nenter orantes, licet non ex tempore ex-
audiamur, 1. Thess. 5. v. 17. Bonum est cum
silentio præstolari salutare Dei, Thren. 3.
v. 26. Veniens veniet, & non tardabit, Hab.
2. v. 3.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
1. Ex Christi jussu. Christus enim
ipse nos petere jubet: hæc magna est
gratia.

Magnates terreni sæpe aditum interclu-
dunt nobis, quo minus causam nostram
audiant, sed Rex cœli ipse nos ad oran-
dum invitat, & exauditionem pollicetur,
neminem enim ad se venientem, foras eji-
ciet, Joh. 6. v. 38.

In V. T. magna dignitas fuit, quod Mo-
ses in tabernaculum ingredi, & Deum in
rebus dubiis consulere potuit, Num. 12.
v. 8. Verum in N. T. hæc dignitas omnibus
Christianis communis est, ut mediante o-
ratione, cum fiducia ad thronum gratiæ
adire possint, ut misericordiam consequan-
tur, & gratiam inveniant, in auxilium o-
portunum, Hebr. 4. v. ult.

Sicut igitur in mundo nihil jucundius
est, quam si cum amico fideli colloquaris,
& in sinum ejus cordis tui desideria effusa

das, quod certissimum refrigerium affert
afflictis, ut exemplo Davidis & Jonathi
patet, 1. Sam. 18. v. 1. 3. Ita hoc Christiano
certissimum solatium adfert, quod per pre-
ces cum Deo colloqui & cordis sui affli-
ctionem ei exponere possit. Est enim ami-
cus noster constantissimus, qui omnibus
amicis dilabentibus solus fidelis perseverat:
& in finem diligit suos, Joh. 13. v. 1. Dica-
mus igitur cum Assaph: Mibi adhærere
Deo bonum est, ponere in Domino Deo
spem meam, Psal. 73. v. 82.

Maxime ubi spectamus maximas angu-
stias & pericula, quæ undiquaque à dextris
& sinistris nobis imminet, ut lamentan-
dum nobis eum Paulo: Intus pavores, foris
pugna, 2. Cor. 7. v. 6.

Ante nos habemus mundum totum in
maligno jacentem, 1. Joh. 5. v. 19. qui nos o-
dit, Joh. 15. v. 19.

Juxta nos est Diabolus infensissimus ad-
versarius noster, ut Leo, die nocteque cir-
cumiens, quærens, quem devoret, 1. Petr. 5.
vers. 8.

In nobis caro nostra corrupta, quæ ad-
versus spiritum concupiscit, ut bonum
quod vult, non faciat, Gal. 5. v. 17.

Post nos mors inevitabilis, nemini par-
cens, unde ultimus inimicus dicitur, 1. Cor.
15. v. 26.

Infra nos infernus, qui aperit os suum, ad
devorandum nos, Esa. 5. v. 14.

Sicut igitur miles in acie stans, armatu-
ram suam non deponit, sed armis probe in-
structus hostem præstolatur: Ita nec nos
spiritualem orationis armaturam projicia-
mus, sed die nocteque hostibus nostris in
illa obviamus, quo omnibus perfectis stare
possimus, Eph. 6. v. 13.